

Smūgis sovietams prie Dniepropetrovsko

Stiprūs aviacijos junginiai bombardavo Maskvą, Petrapili ir Doneco baseiną

Vyriausioji Fluerio būstine. IX. 29. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Išsaurės rytus nuo Dniepropetrovsko vokiečių ir italių kariuomenės dalinių apsupdamis puolė tris sovietų divizijas ir jas sunaikino. Iki šiol turinomis žiniomis, buvo paimita iš nelaisvę 13.000 sovietų kareivių, o taip pat pagrobtos 69 patrankos ir daug kitokios karo medžiagos. Priešas, dalinai nusviestas į rastus, turi sunkią kruvinį nuostolių. Stiprūs aviacijos junginiai sėkmėgai bombardavo Doneco baseiną ir Maskvos srityse esančius geležinkelio irenimus. Pereitą naktį kovos lėktuvai bombardavo svarbius kariūnus irenimus Leningrade ir Maskvoje.

Kaip jau buvo atskirai pranešta, povandeniniai laivai paskandino vienoje laivų vilkstinių, kuri vyko iš Gibraltaro į Angliją, 12 priešo prekininių laivų, 67.000 brt. ir vieną apsaugos laivą. Atlanto vandenyne pietinėje dalyje povandeninis laivas nuskandino vieną tanklaivį 12.000 brt. Kovoje prieš Didžiąją Britaniją lėktuvai pereita naktį bombardavo kariūnus irenimus St. George kanale ir salas pietiniame krante.

Išsaurės Afrikoje vokiečių kovos lėktuvai tiksliai numetė bombų į britų palapinių stovyklą ir medžiagų sandėlį Tobruke. Cia priešas netekė oro kovoje penkių lėktuvų, o zenitinės patrankos numušė du priešo lėktuvus. Silpnėnės britų aviacijos jėgos pereita naktį buvo atskridusios į šiaurės vakarų ir pietų vakarų Vokietijos sritis. Numestos bombos padarė nežymius nuostolių. Zenitinės patrankos numušė vieną britų bomboneši.

BERLIN. IX. 29. DNB iš kariūnų sluoksniu dėl šios dienos kariuomenės pranešimo papildomai patyrė štai ką:

Kiekviena nauja savaitė dabar atneša naujų žinių apie vokiečių povandeninių laivų pasiekus laimėjimus. Povandeninių laivų nuskandintų britų ar britams tarnaujančių laivų tonazas ši mėnesį šiuolaikis auga. Vien tik rugpjūtį mén vokiečių povandeninių ir greitieji laivai sunaikino 88 priešiūrų tarnavusius laivus. Apie tai

Baisus Iranu vokiečių kančių kelias

Ką teko iškentėti grįžtantiems į tėvynę vokiečiams

BERLIN. IX. 29. Reicho vokiečių moterų ir vaikų, o taip pat ir Vokietijos pasiuntinibės persona-

lo grįžimo iš Irano salygos yra panašios neturinčiai sau pavyzdžio žiaurumo ir gėdos dramai.

Vokiečių spauda turės progą apie šį dalyką išsamiai pranešti. Tačiau jau dabar gerai informuoti sluoksninių žiniomis galima štai ką pasakyti: 470 vokiečių moterų ir vaikų ir Vokietijos pasiuntinibės Teherane narių yra atvykusios į Turkijos sienos. Po smurto, kurių Iranui padarė Anglijos ir sovietų kariuomenės, Iranu vyriausybė buvo priversta

visus vokiečius, kurie tinka karui tarnybai, atiduoti bolševikams ir anglams.

Vokiečių pasiuntinii teko atkakliai kovoti, kad nors moteris ir vaikus nuo šio baisaus likimo apsaugotų ir juos gražintų į Vokietiją. Sovietai, britai, o taip pat ir Iranu vyriausybė yra iškilmingai

pasižadėję Vokietijos pasiuntiniui leisti šiemis Reicho vokiečiams laisvai išvykti į Turkiją. Rugpjūtį 17 d. transportas išvyko į Teherano. Šis kelias, nepaisant iškilmungo sovietų ir anglų pasižadėjimo, nepaisant to, kad transportas lydėjo neutralių valstybių diplomatai, šių žmonių, kurių tarpe buvo sunkiai sergančių ir nėščių, o taip pat jau senelių moterų, kelių buvo pilnas kančių. Nuo rugpjūtės 17 iki 23 dienos

kelyje išvyko neaprašomo baimumo scenų. Pirmiausia transportą apiplėše sovietų kareivai, kurie vadovalo sovietų karininkai ir komisrai. Pirmiausia buvo atimti vis vertingi dalykai, visai nenurendant atėmimo pagrindu.

Buvo pagrobtas Vokietijos pasiuntinibės narių ir paties pasiuntinio bagažas, kačiuliai, brangieji papuošalai ir viskas, kas tiksliai krito bolševikams į akis.

Transportą lydintieji neutralūs žiedelius. Sutuoktuvių žiedai moterims nuo pirmų buvo dažnai traukiama, peilių ir durklo pagalba. Transportas į Turkiją atvyko neprastai sujaudintas.

Zmonių išvalda buvo balsi. Prisiėjo dėti didelių pastangų, kad moterys ir vaikai bendrai galėtų pasirodyti gatvėje, nes jie tegalėjo apsivilkti visoklais senais drabužiais ar net skudurais. Dėl smurto ir gautų žaizdų dalis moterų ir vaikų yra tokioje padėtyje, kurių duoda pagrindą didžiausiam nusiskundimui prieš organizuotą bolševikų kriminalą ir jo sajungininkų elgesį. Kompetentingose vokiečių sluoksniuose

Šis išvykis yra laikomas neturinčiu sau diplomatinių santykų istorijoje pavyzdžio. Cia nesistebima vokiečių tautos pasižinimui šiuo biauriu bolševiku elgesi, už kurį yra atsakinėti ne tik Maskvos valdovai, bet taip pat ir Anglijos vyriausybė ir anglų tauta.

Maskvai galinti būti suteikta išk simbolinė pagalba

Sovietų S-gos likimas vis viena jau nusprestas

NEW YORKAS. Hearsto korespondentas Karl von Wiegandas rašo, jog kariinis Sovietų Sajungos likimas esas jau beveik išsprestas. Tik stebuklas galis Stalino armija išgelbėti ir maža tėra vilties, jog Anglijos ir Jungtinė Valstybė pagalba ši stebuklą padarysianti. Pirmaisiai šios dvi valstybės turėtų atstoti 50% sovietams dingusios pramonės, antra, šios pagalba turėtų būti suteikta per kelas savaitės, o geriausiai atveju per keletą mėnesius. Tačiau, tai padaryti esą neįmanoma, nes Anglija ir Jungtinė Valstybės šiuo laiku negaliuoti daugiau duoti, kai tik simbolinė pagalba. Šiu abiejų valstybių atstovai dabar sėdi Maskvoje, kaip kad gydytojai sėdi prie sunčiausio ligonio lovos. Korrespondentas rašo, jog „išvirkštmas“, kuris pasireikštų kai kuriai karinės medžiagos tiekimais, pa-

cientui negražins tiek sveikatos, kad jis galėtų atsisto i ant kojų, nes jis jau yra perdaug išsekės. Vokiečiai visur pasieka savo laimėjimus sisteminiai, kaip to laimėjimo pasieka prirytes šachmatų žaidėjas, žaidamas su „peckeliu“. Tuo būdu Leningradas, nors ir lėai, bet už tai tikrai bus sudorotas. Baigdamas, Wiegandas nurodo, kad vokiečiai, visiškai priešingai sovietams, labai taupo ir žmones ir medžiaga.

SIAURĖS IRAN E VKSTA SMAR KŪS NERAMUMAI

NEW YORKAS. Amerikos NBC radijo korespondentas praneša iš Ankaro, kad Täbrisė vyksta smarkūs neramumai. Sovietai ten nugininklo policia, iš kalėjimų paleido kalinius ir apginklavos danguj armėnų. Pastarųjų gaujos viame krašte plėškauja. Jie kaiba apie įsteigimą nepriklausomos Armėnijos.

ISLANDIJO ESANCIAI BRITU KARIUOMENE APRŪPINS AMERIKĄ

NEW YORKAS. Agentūros žinomis iš Londono, „Evening Standard“ praneša, kad Jungtinės Valstybės ateityje aprūpintas maistu ir kitokioms reikmenims ne tik Islandijoje esančią savo kariuomenę, bet taip pat ir ten esančias britų karo pajegas. Jungtinės Valstybės pasilima aprūpinti anglų karo pajegas Islandijoje, norėdamos atpalaiduoti nuo tos pareigos britų laivininkystę. Jungtinė Valstybės laivus su produktais i Islandiją lydės JAV karo laivai.

več pulkininkas ir trys eskadrilės komendantai. Šio didelio mūšio metu, kuris rugpjūtį 27 d. truko nuo 13 iki 22 val., italių laikūnai puikiuose kautynėse, nepaisydami pavojus, kovojo prieš anglių laivyną ne tik savo bombų jėga, bet ir savo drąsumu ir nesulaikomu pasirūpimu sumušti prieš.

Prasidėjo Maskvos konferencija

Stalinas priėmė britų ir amerikiečių delegacijų vadus

STOCKHOLMAS. Reuteris praneša, kad pirmadienį Maskvoje buvo atidaryta trių valstybių konferencija.

STOCKHOLMAS. Reuterio agentūra praneša iš Sovietų sos inės,

kad sekmadienio vakare į Maskvą atvykusius anglų ir amerikiečių delegacijų vadus, Lorda Beaverbrooką ir Harrimaną, priėmė Stalinas. Pasikalbėjime Kremliuje dalyvavo užsienių reikalų liudinės komisaras Molotovas ir Litvinovas. Po to išvyko delegacijų priėmimai Anglijos ir Jungtinė Valstybės ambasadorės. Harrimanas pareikšė, kad tuo būsiuose pradėtose darbas ir kad konferencija truks tik apie savaitę. Jungtinė Valstybės esančios pasiruošusios suteikti stiprią paramą Sovietų Sajungai jos kovoje. Harrimanas pažymėjo, kad reikia dirbti greitai, nes laikas esas labai brangus.

KOPENHAGA. Vejlės fiordė išvyko didelė nelaimė. Per audrą nuskendo valtis su keturiuose jaunais vyrais. Du iš jų išsilankė į ūkikube ir apvirtusia valtį, kol buvo išgelbėti, o du likusieji jauni vyrai prigėrė.

NORVEGIJO PAGAMINTA MODERNI ROTACINĖ MASINA

OSLO. Laikraštis „Aftonposten“ praneša, kad šiandien Oslo buvo apžiūrėta pirmoji moderninė laikraščių spaustuvė mašina, pagaminta Norvegijoje. Tai plokščiai spaustuvė mašina. Iki šiol tokios mašinos buvo gaminamos tik Amerikoje ir Šveicarijoje. Nauja mašina galima spaustinti nuo dviejų iki aštuonių puslapių dydžio laikraščius 6.000 egzempliorių per valandą greičiu.

Anglai Italijoj mēto proklamacijas

ROMA. IX. 29. Kariuomenes vadovybės vyrausasis štolas praneša: Šiaurės Afrikoje artilerija veikia Tobruku ir Sollumu frontuose. Per Bardijos puolimą iš oro du prieš lektuvus numušė zenitinė artilerija ir du vokiečių naikintuvai. Rytu Afrikoje prieš vienetai mēgino puli mūsus ī priekį pažengusias pozicijas Gondaro srityje. Jie buvo mūsus artilerijos ir mūsus dalinių priešpuoliu atmušti ir paversi bęgti. Anglių lektuvai puolė Rhodoso miestą. Bombos padaikė ī kelių gyvenamus namus ir ī vieną ligoninę, kur 12 žmonių buvo užmušta. Vidurinėje Viduržemio jūroje dalyje mūsus naikintuvai numušė du „Blenheim“ tipo bombešius. Prieš karo aviacija puolė Trapani, Marsala ir Castelvetrano, kur buvo nūmesta padegamųjų bombų. Buvo bombarduotas Palermo. Čia devyni žmonės buvo užmušti ir 26 sužeisti. Buvo bombarduotas taip pat Torino, kur zenitinė artilerija numušė vieną prieš lektuvą. Tas lektuvus nukrito prie Candiolo. Penki lektuvai iugulos nariai užsimušė. Prieš lektuvai buvo atskridę īki Milano, tačiau ten nebuvo numesta bombų. Vis dėlto, šeši žmonės buvo sužeisti: trys buvo sužeisti zenitinė patrankų svininių skeveldromis, o trys buvo sužeisti per nelaimės gatvėse. Savona Marinoje buvo bombarduotas gyvenamas kvarčas. Buvo padaryta žalos gyvenamiesiems nūmams. Buvo mėtos sprogstamios bombos, šviečiamos raketės, padegamiosios bombos ir proklamacijos. Panašiu būdu buvo pulta Genova, kur buvo sugrauti keli nūmai. Kilię gaisrai buvo užgesinti. Civilinių gyventojų tarpe yra vienas užmuštas ir trys sužeisti. Buvo mirtinai sužeistas vienas gaisrininkas, o keturi gaisrininkai buvo sužeisti zenitinė patrankų sviedinių skeveldromis. Iš jų du buvo sužeisti sunkiai. Buvo bombarduojama ir Spezia, kur buvo numesta didesnės ir mažesnės padegamųjų srogstamųjų bombų. Gaisrai buvo užgesinti. Čia zenitinė patrankų sviedinių skeveldros sužeidė keturis žmones. Nakšt i rugsėjo 29 d. mūsus karo aviacijos junginių bombardavo Maltaje su inkuru stovėjusius kelių laivus.

Po šito kariuomenės vadovybės pranešimo bus dar paskelbtas specialus kariuomenės vadovybės vyriausijo štalo pranešimas.

HALIFAXAS IŠSKRIDO Ī AMERIKĄ

LISABONA. Lordas Halifaxas pirmadienį Clipperio lėk uvu išskrido ī Jungtinės Valstybes.

STEPAS PIKŠRYS TUŠTI NAMAI

Lėtu žingsniu Andrius Girdenis slenkia gatve ir žvalgoji ī prekylangius. Jo ausyse aidi mašinų signalai, prabirbiančių sunkvežimių triukčiamas, tačiau atbukusiemis nervams tarsi atrodo tarsi tolinais, ne šios žemės reiškinys. Pamažu, ties labiau išpuostiomis vitrinomis stabelėdamas, jis išiasi šaligatvių pirmyn be jokio aiškuo tikslu. Sutikes pažystamus, Girdenis apatiškai pažvelgia ir, „laibas“ ištargas, vėl galvą nuleidžia.

Jau antra valanda, kai Andrius bastosi juðraysia ir didžiausia mesto gatve, Sian'den rytą, atvykst tarabyne įstaigoje...

Girdenis žingsniuodamas gatve, mėgina galvoti tolimesnio gyvenimo pianus, tačiau mintys, kaip iðbaudytu aivū būrys, iðskaido, ir nerimas širdi der labiau apima. Nuolat ir nuolat samonėj atskirkto žodžiai: „Savanoriams ir sauliams ne vieta tarybinėje įstaigoje“. Ir Girdeniu lama rodytis, kad jis posakj kartoja asfaltu nuriordančios mašinos, kad jis išvažytas raudonu audeliu nuklotuoje prekylangiuose, kad šaligatvialis besikėlyti žmonių vieduose ta pati mintis įžymėta.

Skyrius vedėjas, truputi kaisdamas, pasiekė:

— Ivuko mažas nesusipratimas... Rašta vaka, vėlai gavome ir nespėjome jums pranešti, kad galite įstaigai nebeatisti. Kadry skyrius draugo nepraleido.

— Nepraleido... — Girdenis krūptelėjo ir pajuto, kaip kraujas pylėti ī smilkinius ir veldus. — Kodėl nepraleido?

— Sunku žinoti kodėl... Gal dėl

Ir Kijeve atrasta GPU žudymų vieta

Aptvertam plote buvo nužudyti šimtai vyrų ir moterų

BERLIN. Vokiečių spaudos apskiltame specialiai pranešime iš Kijevo rašoma, kad ir Kijeve buvo rasti masiniai kapai, kuriuose GPU buvo užkasti nužudyti vyrų, moterys ir vaikai. Pranešime sakoma, kad šešis kilometrus prieš Kijevo vokiečių kareiviai apiko aukštą lentu tvora aptverta žemės plotą. Kareivis susidomėjimā sukelė keilos didelės smėlio krūvos, kurios, kaip buvo matyti, buvo nesenai iškasos ir vėl užkastos. Po kelio kastuvu durių pasirodė visų nustebimui medžiagos ir drabužių gabalai. Buvo atkasti baisiai sužaloti lavonai. Vėl buvo rasta GPU žudymų vieta. Lavonai buvo a kasti ir

apžilurėti. Vienas vyras gulėjo duobėje su pramuštu galvos kaušu, su nulupta kojų oda. Greta jo gulėjo moteris su skausmu iškreiptu iš kankinio žmogaus veidu. Po jais gulėjo kiti lavonai. Už 50 metrų buvo vėl pamėginta kasti. Ir vėl buvo atkasti lavonai nežmoniškai žiauriai nužudyti žmonių. Palapsniui buvo išlikinta, kad visas aptvertas plotas buvo vienas masinis kapas, kuriamo, greičiausiai, Kijevo GPU viršininkas įsakė užkasti šimtus nužudyti moterų ir vyrų. Vienas vie os gyventojas papaskojo, kad ī tą žemės plotą jau nuo 1939 metų nebuvu leidžiama ieiti. Ta aptvertą sklypą saugojo 12 vil-

kinių šunų. Jėjimas ī ji buvo diegnai ir nakti GPU stipriai saugoja mas. Trys „juodvarniai“, kaip liaudis vadino GPU tarnautojus, dažnai su savo šunu gauja praelaidavo pro šali vandens paslėpti. Jis mėgines nekarta su tais paslaptiniais vyrais pasikalbėti, tačiau jis būdavo visuomet aš umiamas trumpais šiurkščiais žodžiais.

MADRIDAS. Valencijoje vienoje kavinėje buvo suimtas vienas žymus raudonosios Ispanijos GPU komisaras, ypatingai pasižymėjęs pilietinio karo metu. Šis bolševikas ant savo sąsinės turi daugiau kaip 3.000 žmogžudycių. Jis yra komunistų partijos ir GPU narys.

Žvaigždė Kremliaus bokšte visiems amžiams bus užgesinta

Sven Hedino straipsnis apie kryžiaus karą prieš bolševizmą

BERLIN. Užsienių reikalų ministerijai artimas mėnesinis žurnalas „Berlin-Rom-Tokio“ rugsėjo numerijoje skelbia žinomo Azijos tyrinėtojo Dr. Sven Hedino straipsnį antraštė: „Kryžiaus karas prieš bolševizmą“. Nurodė, kad jam pačiam teki būti Rusijoje daugiau kaip 20 kartų ir tuo būdu tiksliai pažinti ten esančias sąlygas, ir trumpai atpaikojei mongolių pavoju Europai pereitose šimtmečiuose. Svedijos mokslininkas pareiškia, jog Stalinas ir jo idėjų gynėjų pastaraisiais metais ruošiamas išnaikinimo karas prieš Vakarų civilizaciją ir krikščionybę būty buvęs tūkstantį kartų blogesnis negu anie mongolių karai. Su tuo Stalinu, rašo autorius, dabar Winston Churchillis sudarė sajungą, nors pirmiai jo savo sajungininkui ir nenorėjo turėti, nes jo vienintelis tikslas Adolfo Hitlerio Vokietija sunaikinti. Sven Hedinas stato klausimą, ar iš tikruju būtu galima, jog Amerikos gyventojai be mažiausio sazinės graužimo panorėti ī bolševikinių išgaumių rankas perleisti savo materialinių ginklų perteklių, kad padėtu jems kovoje prieš vokiečių, italių, suomių, vengrų, slovakų ir rumunu kariuomenes, kurios stato saužaviniui išlaikinti Europą nuo šios balsios epidemijos. Toliau autorius savo straipsnyje vadina „tragišką tikrenybę“, jog anglų gynėjų krikščionyje kovoje tarp barbarijos ir civilizacijos, bolševizmo ir krikščionybės, žudikų ir kultūrinių žmonių atsistojo barba-

rū pusėje. Toliau Dr. Sven Hedinas rašo: „Pirm negu Anglijos ir Amerikos pažadėtoji pagalba atvyks ī nustatytais vietas, pirm nevgu toji karo medžiaga pasieki jau suardyta rusų fronta, rusų kariuojė bus pagrindinai sumušta ir sovietų žvaigždė Kremliaus bokšte visiems amžiams bus užgesinta“. Po to, kai autorius dar

kartą pabrėžė būtinumą išrauti su šaknimis bolševizmą, kaip visos žmonijos nelaimę, o šiam naikinimine negali būti jokių pusiau priemonių, Švedų mokslininkas savo straipsnių baigia šiai žodžiai: „As žinau, kad ši uždavinė nėkas daugiau negali išvykti, kaip tik Vokietijos Flureris Adolfas Hitleris“.

Zinios iš Rytų fronto

BERLIN. IX. 29. Rugsėjo 28 d. pietiniame Rytų fronto ruože vienos vokiečių divizijos daliniai per smarkias kovas atmušė skaičiumi didesnės puolusių sovietų pajėgas. Vienas vokiečių pėstininkų batalljonas, kuris, ginkantis nuo sovietų puolimo, pats perėjo ī puolimą, užėmė šiuo kovu metu vieną degančią sovietų bateriją. Ta baterija buvo paimta staigiu puolimu. Sovietų artilleristai buvo nugalėti per trumpas kautynes vyros prieš vyra. Vokiečių kariai atsuko atgal sovietų patrankas ir jomis ilgesni laiką apsaudė bėbėgančius atgal bolševikus.

BERLIN. IX. 29. DNB agentūrai iš karinių šaltinių pranešama, kad pietiniame Rytų fronto ruože rugpjūčio 28 d. vokiečių karienės oro pajėgos su labai stipriomis jėgomis prisidėjo prie sausumoje vykstančių vokiečių kariuomenės kovų. Sékmingesi buvo apmetyti bombomis sustiprinimų įrengimai, lauko pozicijos, kariuomenės dalinių telkinių, geležinkelio ir plentai so-

vietų užfrontėje. Didelis skaičius vežimų, patrankų ir šarvuotų buvo sunaikinta. Tiks pietiniame fronto ruože vokiečių naikintuvai sekmadieni per smarkias oros kaučynes numušė 23 sovietų lėktuvus. Puolant sovietų aerodromus, buvo sunaikinti žemėje dar šeši prieš lektuvai. Vidurinėje Rytų fronto dalyje vokiečių kovos lėktuvai ir rugpjūčio 28 d. didelį skaičių įvaizraus kalibro bombų numetė ī geležinkelio linijas ir ī bolševikų užfrontėje esančius sandėlius. Kaip ir pietiniame Rytų fronto ruože, taip ir čia pavyko sunaikinti, gerai pataikius bomboms, kelius transporto bei tiekimo traukinius ir daugelyje vietų perkirsti keletą geležinkelio linijų.

BERLIN. IX. 29. Kaip DNB patiria ir nakti rugpjūčio 27 d. vokiečių kovos lėktuvai apmėtė sprogdinamomis ir padegamomis bombo mis svarbius karinius įrengimus Leningrade ir Maskvoje. I tikslus, kuriuos buvo įsakytas bombarduoti, pataikė daugelis bombų.

zmona ir vaikai neprivalgydavo, vaikščiodavo apakšę, tarpais ir vienai riesta būdavo. Keletą metų pavaugus, pabandmūlavus, skolos apsimaino, ir Girdenis lengviau atsklepkė. Bet neilgai tesiðiaugė: atsiðrūdo raudonoji armija, gyvenimą ēmė tvarkyti nauji žmonės, ir Andrius, kaip „namų ir sklypo savininkas“ iš tarybos atleistas, nebeđrėta kimo vartelių praverti.

Gal pusvalandi pirmyn ir atgal pažintinėje, Girdenis pagaliau ryžtasi į namus eiti ir visą teisybę pasiskaiti. Jis finai atplėšia vartelius, greitais žingsniais, tarsi mindoma žemę būti karšta, perbėga kiemą ir pro duris vidin jėlinā. Miegamajam žmonai žindu kūdikli. Vyro žingsnus išgirdusi, ji nusisuka ī šali ir bliuzė priedingia krūtinę.

Tur Vytelius ar Aldutė? — Andrius mėgina apsimesti esas ramus, be rūpesčių. Jis žvilgti žmonai ī veida ir keistai šypsosi.

— Tur būt, nebėjo pas kaimynų vaikus pažaisti. O ko tai apie gržtini? Gal kokais minėjimas buvo?

— Žmonas akys giedrios, ramios, kaip saulės nušviestas ežero vanduo.

— Sakai, anksti?... — Andrius veide nerimas pasirodo. — Taigi, truputi ankstokas... Gera! sakai, buvo minėjimas... Minėjimas, taigi. Tu baik peneti Nijole, nė paskui papasakiosi...

Tuo metu vidin sugriūva vyresnėji vaikai. Aldutė, téva išvysdūs, priuola artyn, jkimba ī skvernus ī čiauška:

— Kaip gera, kad tévelis ankti sugržai. Po pietų eisime batukų pirkti. As vakar mačiau krautuvés (Pahiga 4 ps.)

Protektorius von Neurathas gavo ilgesniu atostogu sveikatai pataisyli

PRAHA. Reicho protektoriume Bohemijoje ir Moravijoje Reicho ministeris baronas von Neurathas laikė reikalingu paprašyti Flurerio ilgesniu atostogu savo pairusiai sveikatai pataisyti. Atsižvelgdamas ī tai, kad dabartinis karas laikas iš Reicho protektorius reikauja visų jėgų, ponas von Neurathas kartu paprasė Flureri atpalaiduoti jį nuo Reicho protektorius darbų, kol bus pataisyta jo sveikata ir šiam laikui paskirti jo pavaduotoją. Sioms aplinkybėms esant, Flureris patenkinė Reicho protektorius prašymą ir Reicho ministeris von Neurathas išgimė laikui Reicho protektorius Bohe-mijoje ir Moravijoje reikalus padedant SS Obergruppenführerui Heydrichui.

AMSTERDAMAS. Anglių žinių agentūra praneša, jog Windsor kungalgaličtis su žmona ši ryta atvyko ī Chicago ī Calgary (Alberta - Kanada).

Skelbiama Sirijos „nepriklausomybė“

AMSTERDAMAS. Reuteris praneša iš Damasko, kad Catroux vaikas paskelbė deklaraciją, kurioje skelbiama Sirijos „nepriklausomybė“.

VICHY. Prancūzų vyriausybės nuomonės reiškės išandien patelialė: tautos išdaviko generolo Catroux skelbimas dėl Sirijos nepriklausomybės nieko nekeičia. Prancūzijos vyriausybės ne kartą jau padarytuose pareiškimuose, jog Prancūzija neatrisako savo teisių ī Levantą ir nepripižista bet kokių politinių teritorinių pakeitimų, liečiantų Siriją ir Libanoną. Relkėjės dar pridurė, jog Catroux deklaracija negaliė turėti jokių itakos ī Prancūzijos vyriausybės laikymą.

Sušaudyta 20 komunistų

BRIUSELIS. Kaip iš kariuomenės vado Belgijoje ir Šiaurės Prancūzijoje skelbimo matyti, nakti ī rugpjūčio 23 d. Šiaurės Prancūzijoje iš vieno sprogtamosios medžiagos sandėlio komunitai pavogė sprogtamaja medžiaga. Po to nakti ī rugpjūčio 25 d. ir to dienos metu netoli nusikaltimo vietus pavogta sprogtamaja medžiaga buvo pasikėsinta išsprogdinti prancūzų ir karinių pajėgų transporto traukinius. Pasiremiant kariuomenės vado Belgijoje ir Šiaurės Prancūzijoje rugpjūčio 26 d. skelbimu, vakar buvo sušaudyta 20 žmonių komunistų.

pumpurų jau metas lapams skleisti. Prie takų išsiskriavę žymiuos vyru paminklai, giedriant, tačiau Šiaurinių vėjų išgafrintan dangun smelkiasi Laisvės statula. Girdenis apžvelgia viena aikštę ir aikimis sustoja ties Nežinomojo Karelvio kapu. Už jo žuvusiams dėl Lietuvos laisvės palankio akmenys. Tie akmenys kulkiai, tyliū, vieniši. Jie suvieni iš kaučių laukų, kai kurie, gal būt, krauju.

Girdenis, bežiūrėdamas ī paminklo akmenis, prisimena auuos metus ir anas dienas, kai tūkstančiai vyru išsoko ī savo kariuorius surbolėjant. Lyg per mūšis jis mato žygijantių vyru būrius. Palikę namus ir šeimą, jie eina rimtai veidais, ryžtu žeriniomis aikimis. Ir veidus kai kurius Andrius išskliau — kalmynai, draugai, tūlimesnių vietų pažystami kelias ī vienkeliai traukia ī kaučių vietas. Vieni jų po mūšių nebešikė kiti — invalidai namus pasiekė, kiti... O kiti dar kalėjimose sėdi, čekistų tardomi, iš tarnybu mėtomi, „buržuajais“ ir „liudžių priešais“ praveržiuojamais.

Girdeniui nusvyra galva, akys blaustos pasidaro. Anų dienų atminimai ji apgula širdy dar didesni sielvartiai, sukeliami. Andrius nori išsilaužyti, todėl, jėgų liku

Die Rückkehr der Reichsdeutschen aus dem Iran

Sowjetisches Raubgesindel stürzte sich auf Frauen und Kinder

Die begleitenden neutralen Diplomaten machtlos / Diplomatengepäck geplündert / Ringe mit Messern von den Fingern getrennt

Berlin, 29. September.

Die näheren Begleitumstände der Heimkehr reichsdeutscher Frauen und Kinder und der Mitglieder des deutschen Gesandtschaftspersonals aus dem Iran sind einem Drama von bei spielsweise Grausamkeit und Schamlosigkeit gleichzusetzen.

Die deutsche Presse wird Gelegenheit haben, hierüber eingehend zu berichten, aber schon jetzt kann auf Grund von Mitteilungen aus unterrichteten Kreisen folgendes gesagt werden: 470 deutsche Frauen und Kinder und die Angehörigen der deutschen Gesandtschaft in Teheran sind inzwischen an der türkischen Grenze eingetroffen. Nach der Vergewaltigung des Iran durch englische und sowjetische Truppen war die iranische Regierung durch erpresserischen Druck gezwungen worden und hatte sich dazu hergegeben, die wehrfähigen Deutschen an die Bolschewisten und Engländer auszuliefern.

Der deutsche Gesandte hatte einen erbitterten Kampf geführt, um wenigstens die Frauen und Kinder einem furchtbaren Schicksal zu entziehen und sie nach Deutschland zurückzuführen.

Die sowjetische, die britische und auch die iranische Regierung hatten dem deutschen Gesandten für den Transport dieser Reichsdeutschen freies Geleit nach der Türkei feierlich zugesagt. Am 17. September brach der Transport von Teheran auf. Trotz der feierlichen Versprechungen der Sowjets und Engländer und trotz der Begleitung durch neutrale Diplomaten wurde der Weg dieser Menschen, unter denen sich Schwerkranke und Schwangere und hoch betagte Frauen befanden, zu einem einzigen Leidensweg. Vom 17. bis zum 23. September spielten sich auf diesem Wege unbeschreibliche Szenen ab.

Zunächst wurde der Transport durch sowjetische Soldaten unter Führung sowjetischer Offiziere und Kommissare planmäßig ausgeplündert.

In erster Linie waren es die wertvollen Gegenstände, die ohne Angabe von Gründen geraubt wurden, darunter auch das gesamte Gepäck der Mitglieder der deutschen Gesandtschaft und des deutschen Gesandten persönlich. Koffer, Pelze, Schmuckgegenstände und was sonst den Bolschewisten in die Augen stach, wurde ge-

stohlen und vor den Augen der deutschen fortgeschleppt. Die begleitenden neutralen Diplomaten und Vertreter der iranischen Regierung waren gegen dieses Vorgehen der Bolschewisten machtlos und wurden durch Drohungen und mit der Waffe am Einschreiten verhindert. Das Unerhörteste spielte sich wenige Kilometer vor der türkischen Grenze ab. Hier befahl der den Transport begleitende Sowjetbeamte eine kurze

Marschpause, in der die Deutschen auf freiem Feld die Lastwagen verlassen und sich in Reih und Glied aufstellen mussten. Während die Männer vom bolschewistischen Militär mit der Waffe in Schach gehalten wurden, fiel über die Frauen und Kinder eine Gruppe bewaffneter bolschewistischer Flintenweiber her, die die Wehrlosen im wahrsten Sinne des Wortes bis aufs Hemd auszogen. Unter dem Vorwand einer Lebesvisita-

tion und mit der ständigen Drohung des Erschiessens wurde alles, was bisher dem Zugriff der Bolschewisten entgangen war, gestohlen: Kleidungsstücke, Schuhe, Strümpfe, Leibwäsche, Eheringe, ja sogar kleinste und wertloseste Andenken, wie Kinderhalsketten und Kinderringe geraubt.

Unter Zuhilfenahme von Messern und Seitengewehren wurden den Frauen festsetzende Eheringe von den Fingern getrennt.

Der Transport ist in einem erschütternden Zustand in der Türkei angekommen. Von deutscher Seite müssen grosse Beträge flüssig gemacht werden um die Frauen und Kinder instand zu setzen, sich überhaupt auf der Straße zu zeigen, da sie zum Teil nur in alte Mäntel und Lumpen gehüllt waren. Durch die erlittenen Misshandlungen und Verletzungen befindet sich ein Teil der Frauen und Kinder in einem Zustand, der eine furchtbare Anklage gegen das organisierte bolschewistische Verbrennung und seine Bundesgenossen darstellt.

In massgebenden deutschen Kreisen wird dies Vorgehen als beispiellos in der Geschichte der diplomatischen Beziehungen zwischen den Völkern gebrandmarkt und der begreiflichen Empörung des deutschen Volkes über diese Schandtaten der Bolschewisten Ausdruck gegeben, für die nicht nur die Moskauer Machthaber, sondern auch die englische Regierung und das englische Volk verantwortlich zu machen sind.

Auf dem Vejle-Fjord ereignete sich gestern ein schweres Unglück. Ein Boot mit 4 jungen Leuten kenterte in einer Boje, während sich 2 an dem Boot festhalten konnten bis Hilfe herbeikam, ertranken die beiden anderen Insassen.

Die Schwarzfahrt

Erzählung von Th. K. Franke

Hugo Nöhring betrieb ein Gewerbe, das trotz seiner Flüssigkeit seiner Existenz eine durchaus feste und sichere Grundlage verlieh; er war nämlich Biervorleger. Zu diesem Beruf aber gehörte, gleicherweise als Reklame wie als unvermeidliche Folge auskömmlich genossener Proben, ein Bierbüchlein. Und ein solches besaß Hugo, so rund und umfangreich sogar, dass er anfangt, an Atembeschwerden zu leiden. Also beschloss er, zwei Wochen auszusetzen und in die Frühjahrsfrische zu fahren. Das Geschäft ging zu dieser Jahreszeit nicht übermäßig lebhaft, und der Pensionspreis war in der Voraison naturgemäß niedriger. Letzterer Umstand besonders erleichterte ihm seinen Entschluss.

Auf der Eisenbahnfahrt entdeckte Hugo in seinem Fahrplanbuch plötzlich die Postkarte, mit der er dem Besitzer der "Waldesruh" seine Ankunft hatte melden wollen. Potzblitz, das war unangenehm. Die Laft seines Büchleins würde er zur Not auf eigenen Füßen zur "Waldesruh" hinaufschleppen, aber sein Koffer? Nein, das ging ebenso über seine Kraft wie über seine Grundsätze.

Als er in Böhmen dem Zuge entwich, stieg juft vor der dem Bahnhof gegenüber liegenden Kneipe ein junger Bauernbursche von seinem Wagen.

"He, Sie da", fragte Hugo, "geht es hier zur Waldesruh?"

"Ja."

"Ist es weit bis dort?"

"Eine gute halbe Stunde."

"Geht der Weg bergauf?" — "Will ich meinen. Sehr sogar. Ich fahre sogleich dorthin. Wenn Sie wollen..."

"El, gewiss wollte Hugo. Aber der Bursche wollte auch etwas, nämlich eine Mark Fuhrlohn. Wer konnte es ihm übelnehmen? O, Hugo nahm es ihm sehr übel, denn das Geldausgeben war ihm von allen Gelschäften das unliebste. So wandte er sich schliesslich nach vergeblichem Handeln mit den Worten „Unverschämter Lümmel!“ ägerlich ab und lenkte Bauch und Koffer in beschwerlicher Gleichmass zum „Weissen Walfisch“, um alldort seinen passimistisch-

Das Neuste

Zu einem lärmenden Zwischenfall kam es in Philadelphia in einer Versammlung während einer Rede des Abgeordneten Fish. Fish erklärte, er werde bis zum letzten gegen den Eintret der USA in den Krieg Widerstand leisten.

In Leningrad und Moskau wurden auch in der Nacht zum 28. September von deutschen Kampfflugzeugen kriegswichtige Ablage mit Spreng- und Brandbomben angegriffen, wie DNB gemeldet wird. Die befohlenen Ziele wiesen zahlreiche Treffer auf.

Der finnische Handelsminister Tanner richtete an den kroatischen Außenminister Dr. Lorkovic eine Depesche, in der er seinen Dank für die Gastfreundschaft und die dem finnischen Volk entgegengesetzten Sympathien ausdrück verlieh.

Der deutsche Botschafter von Papen, der am 21. September aus Deutschland zurückgekehrt ist, hat sich zu einem zweitägigen Aufenthalt nach der Hauptstadt Ankara begeben.

In Santa Cruz de Tenerife traf das spanische Handelsschiff "Zorroza" ein. Der Kapitän berichtet, dass er auf dem Wege von Tampico ein verlassenes Rettungsboot des versunkenen britischen Tankers "Silverbella" angefahren habe. Der Tanker hatte eine Wasserverdrängung von 5.320 BRT.

Der dänische Maler Niels Larsen Stevns ist im Alter von 77 Jahren gestorben. Zu seinen Hauptwerken gehört die Ausschmückung der Wiborger Domkirche mit Fresken aus dem Leben Christi und der Anderson — Gedächtnishalle in Odense mit Fresken aus dem Leben des Märchendichters.

Das kanadische Luftfahrtministerium meldet, wie aus Ottawa verlautet, dass kürzlich 200 kanadische, ausstratische und neuseeländische Flieger vor ihrem Abtransport nach England von Bord eines Transportschiffes vor dessen Ausfahrt desertiert sind.

Ärgerlich - überlegenden Gedanken mittels eines Glases Bier ein Ende zu bereiten. Der „unverschämte Lümmel“ folgte ihm.

„Nun, Jan“, begrüßte ihn der Wirt, „was gibt's Neues? Willst wieder heim?“

„Noch nicht sofort“, erwiderte Jan, „war auf Hein, der hat im Dorfe zu tun.“ Hugo war ein Scheim. Als Jan sich kurz darauf in der Richtung des Hofs entfernte, nahm er schnell seinen Koffer und versteckte ihn auf Jans Wagen unter einem Haufen leerer Kornsäcke. So, dem dummen Bauernlümmel hatte er ein Schnippchen geschlagen. Jans Fahrtgenosse ließ ziemlich lange auf sich warten. So lange, dass auch Hugo sich schliesslich notgedrungen bewegen führte, seine Schritte der Hofseite zuzulenken. Aber dann kam Hein endlich doch, und die Fahrt konnte beginnen. Der Weg ging wirklich steil bergan, so dass Hugo keine Angst zu haben brauchte, Jan werde ihm entkommen. Doch, o weh, kurz vor der „Waldesruh“ legte er sich waagerecht, um dann alsbald wie ein munteres Gebirgsbächlein abzufallen. Ein Knall mit Jans Peitsche genügte, um dessen Pferd in einen staunenswert erheblichen Trab zu versetzen. Hugo erleichterte. Rief, rief, schnaubte, schnaufte, rauzte die spärlichen Reste seines kümmerlichen Skalps vergebens. Lief, wie er noch nie gelaufen in seinem bacchantisch-kurzatmigen Leben, schwitzte, wie er noch bei keiner Hundtagshitze geschwitzt, jammerte herzhafter und greulicher denn ein Affenbaby, alles vergebens — — — Endlich, nach höllisch-wildem, entsetzlich-endloser Jagd hielt Jan an, um seinen Freund Hein abzusetzen. Keuchend, wankend und zitternd eilte Hugo herzu. „Was wollen Sie?“ fragte Jan harmlos-neugierig. „Mei-meinen Koffer“, würgte Hugo ringend und pustend. „Hoho, so einfach geht das nicht! Erst bekomme ich eine Mark. Für den unverschämten Lümmel.“ Schon hob er die Peitsche. Hugo zählte, anstands- und widersprüchlos. Dann begann er unter den Kornsäcken zu wühlen. Seine zitternden Knie schlügen wie Schüttelfrost. „Mein Koffer!“ stammelte er, plötzlich erlebend, „wo ist er?“

„Ihr Koffer?“ grinste Jan höflich-pfiffig, „der — steht im „Walfisch!“ Hugo hat seit diesem denkwürdigen Erlebnis einen ebenso tiefen wie verständlichen Widerwillen gegen jegliche Art Schwarzfahrt.

Nichts bringt die vernichteten Armeen zurück

Die akuten Probleme der Hilfszufuhren für die Sowjetunion

Berlin, 29. September. „Deutsche Allgemeine Zeitung“ untersucht in einem „Die Waffe der Verkehrswege“ überschriebenem Leitartikel die akuten Probleme der Hilfszufuhren sowohl für England als auch für die Sowjetunion. Die Unsicherheit der Verkehrswege über See und der Mangel an Tonnage mache, so erklärt das Blatt, jede wirksame Hilfe Englands und der USA für ihren bolschewistischen Partner unmöglich. Besässen der Feind noch die Verfüzung über die 14 Millionen Bruttoregistertonnen, die der Handelskrieg auf den Boden des Meeres schickte, so könnte er weit grosszügiger vorgehen und nicht jede Sowjethilfe müsste dann von der Englandhilfe abgezogen werden. Heute aber stehe die Sache so, führt das Blatt weiter aus, dass

jede zusätzliche Hilfe aus den USA, sei sie nun für Engländer oder Sowjets bestimmt, einen Schiffraum beanspruchen, den die Engländer aus ihrer sonstigen Versorgung herausziehen müssen.

Schon aus diesem Grunde sei ihr Herz niemals bei der Sowjethilfe gewesen, und nach der grossen Schlacht bei Kiew neige man in London noch mehr der Ansicht zu, dass diese Hilfe den Sowjets doch nichts nützen werde, so dass sie praktisch nur eine Schädigung Großbritaniens bedeute. Damit aber sähe England den Tag kommen, an dem es selbst wieder die Hauptlast des Krieges unmittelbar zu tragen haben werde. „Es ist also recht verständlich — erklärt „Deutsche Allgemeine Zeitung“, wenn das

Vertrauen auf den „General Zeit“ bei unseren Gegnern gesunken ist. Die Verkehrswege, die Waffe, mit der der England uns aus der Ferne schlagen wollte, sind heute das unüberwindliche Hindernis aller englischen und amerikanischen Kriegsanstrengungen geworden.

Keine Hilfe von aussen kann die Verluste der Sowjets ersetzen, die bei Gefangenen, Toten und Verwundeten hoch in die Millionen gehen. Nichts bringt die vernichteten Armeen zurück, und mit der ganzen Welttonnage von 1939 liesse sich nicht heranschaffen, was die Rüstung des Bolschewismus aus den bereits verlorenen Industriegebieten zu beziehen pflegt. Das Blatt schliesst mit den Worten: „Der pausenlose Einsatz, mit dem unsere U-Boote seit über 2 Jahren in der Schlacht des Atlantik am Feinde stehen, wirkt sich auf einem wundersamen Wege bis in die tiefsten Stätten der Sowjetunion.“

aus, und trägt zur Sicherung der Erfolge der grossen Kontinentschlacht einen Anteil bei, während diese wiederum dazu beiträgt, den Engländern die Waffe der Blockade stumpf zu machen. So ergänzen sich die beiden Schlachten“.

Ungarn auf der Deutschen Ostmesse

Königsberg, 29. September. Ungarn ist auf der deutschen Ostmesse schon seit vielen Jahren vertreten und wird auch auf der 29. deutschen Ostmesse durch eine Aus-

Sport

Schweden siegte im Länderkampf der Akademiker

Stockholm, 29. September.

Der Länderkampf der Akademiker Schwedens und der Schweiz in Uppsala hatte am ersten Tage eine Führung der Gastgeber von 39 zu 25 Punkten ergeben. Die Schweden vermochten ihrem Vorsprung in den restlichen Wettbewerben noch weiter auszudehnen und siegten mit 79 zu 49 Punkten. Die besten Ergebnisse: 400 Meter Bergström — Schweden 49,8; Hochsprung: Brahammer — Schweden 1,81; 4x800 M: Schweden 7:52,8 (inoffizieller schwedischer Rekord).

Der deutsche Kurzstreckenmeister Jakob Scheuring bewies beim Ulmer Leichtathletikfest, dass er zurzeit in ausgezeichnetem Form ist. Es siegte über hundert Meter in 10,5 Sekunden und über 200 in 21,2. Über 800 Meter siegte Kaindl unangefochten in 1:54 und über 1500 in 3:55,4.

Bolševiku teroras Zarasuose

(Tėsinys iš vakardienos)

Be to, ta pat diena Zarasų milicijos kieme NKVD viršininkas Kasalapovas nuošė Zarasų gimnazijos mokytoja Edvardą Algirdą Šakalį ir dar vieną asmenį, kurio asmenybė nešiaškinė. Vieatos gyventojas Širvinskas vos pabėgo nuo jų šaudžiūs žydelio Schneiderio. Kai kurie žmonės buvo tik sužeisti. Jeigu Zarasų komjaunuolai ir žydai būtų buve geresni ir drąsesni šauliai, o zarasiečiai nebūtų išsiplastę, tai birželio 24-toji iš Zarasų būtų pareikalavusi žymiai daugiau aukų.

Čekistai, komjaunuolai ir žydai po miesta su ginklais švaistėsi ir nekaltus žmones šaudė lyg pakvalė. Yra rimto pagrindo manyti, kad jie prieš tai buvo gerokai išigėrė, nes kalėjime, kur pirmiausia teroras prasidėjo, kalinių daiktų sandėlyje atrasta apie 30 tuščių degtinės butelių. Tik girti arba pamiš būdami, jie galėjo tą padieną šaudyti iš apskrities ligoninė. Apie 11 val. prie ligoninės atvyko sunkvežimis, iš kurio išlipė vietiniai milicininkai, komunistai ir komjaunuolai pradėjo šaudyti iš ligoninės langus ir sienas. Daugliausia šaudė į ankrojį ir trečiojo aukštoto langus. Pradėjus šaudytį, ligoninės tarnautojai koridoriuje sugulė ant grindų, stipresnė ligoninė palatose, išsirite, iš lovų, taip pat sugulė ant grindų, o silpnesejant lavoje laukė mirties. Laimė, rekonstudoamos nuo lubų kulkos nesuželdė nė vieno ligonio, tik kai kurios apibėrė nuo lubų krintas tinkle. Pašaudę aplie 10 minučių, raudonieji pamisėliai nuvažiavo.

Vieinių komunistai, komjaunuolai ir žydai, antradienį smarkai pasiautėje po Zarasus, žauriai terrorizuodami vietinius gyventojus, pavakary išdūmė Daugpilio link. Mat, pradėjus nleste šaudyti, je pamanė, kad jau čia pat vokiečiai ir išsigandę kuo skubiausiai išnešindino toliau. Komunistams iš Zarasų pabėgus, vietiniai gyventojai lengviau atsiduso ir trečiadienio ryta pradėjo tarpusavy burtis. Kaimynai ir keletas pabėgusių politinių kalinių susirinko pas Markelius (Vilniaus g. Nr. 42), kuriu namas buvo nesudeges. Čia susirinkusieji dalinosi vakar dieną patirtais šurpišais išpūdziai, džiaugėsi išsivadavimis iš klaikaus bolševikų jungo, svarė ateiti. Tačiau pabėgę bolševikai, išistikine, kad Zarasuose dar vokiečių nera, tos pačios dienos anksty rytą vėl su gržo tollau testi raudonojo teroro. Pirmiausia jie puolė Markelių namus.

— Trečiadienio ryta, aplie 7 val., pamačiau — pasakoja apie tai Ona Markelytė, — kad prie mūsų namų iš ežero pusės prisiartino du

uniformuoti ir ginkluoti bolševikai ir pradėjo belsti i gonku duris. Aš bijodama, kad neprisūktau daugiau tų banditų, éjau atidaryti durų, bet vienas iš bolševikų, patėmė mane, paleido šūvi, ir aš atsitrukiau nuo durų. Tuo laiku prisirinko prie namo aplie 35—40

uniformuoti šaukinti visus iš kalėjimo pabėgiusius politinius kalinius, buvusius šaulius ir savanorius. Kuiriuos jie pačiupo, tuos nukankino, o kitu labai stropiai visur ieškojo. Daug žmonių, ypač moterų, slaptėsi pačiėje iš ežero salose. Nuo čekis, iš pabėgius ir paežerės žyliuose su motina slapsčiusis banko tarnautoja A. Verbejytė pasakoja, kad nespėjus atsikvėpti nuo čekis, tuo pasirodė milicininkai. Sustojo ties jomis sušuko:

— Veidus a gržti — šausim!

Atkišes ginkla, milicininkas Verbejytė klausia:

— Kur tavo vyras? Kur jis padėjai? Sakyk!

Keletą kartų tą pat klausima karojo.

— Neturiu, — ši atsakė.

Netikėjo.

— Duok vyrai! Kur jis padėjai?

— Neturiu, iš kur jis paimesiu: as panelė.

— Parodyk dokumentus!

Tuo metu tarp žylių krūmų paširodė daugiau besišlapstančių vyru bei moterų, ir juos pamatė milicininkai su atkištais ginklais nuskubėjo jas palikę.

— Sus okit vietoje, šausiu!

Moterys pradėjo verkti.

— Békim iš čia, nes dar gali gržti, — sako Verbejienė savo dukrai.

Per daržus jievi išėjo į kelią ir pasuko savo gyvenamojo namo link. Apie šimtas metrų nuo savo gyvenamojo namo pamatė penkis milicininkus belaužiantius jų namo duris: šie pradėjo šaudyti.

— Békim iš mios o kur į kaimą, aš namo nebebeisiu, sako Verbejytė savo motina.

Zarasų priemiestyje, vadintamojoje Saltupėje, jos užėjo pas vieną ūkininką, pasiprašė priglaudžiamos ir ten išbuvo dvli dienas.

S P O R T A S

Po Lietuvos lengvosios atletikos pirmenybių

Šių metų Lietuvos lengvosios atletikos pirmenybės praejo itin kuklius rėmuose ir jose dalyvavo tik 14 vyru ir 2 moterys lengvatletės. Todėl ir pasekmės vos vidutinės, nors ero saugys pirmenybų metu pasipynė visiškai palankios.

Pasekmės tokios: 100 m 1. Bakūnas (Kaunas) 11,4, 2. Paškūnas (Kaunas) 11,8, 3. Jočys (Kaunas) 12,1, 200 m 1. Bakūnas 23,8. Paškūnas 24,0, 3. Kiefer (Fliegerhorst, Kaunas) 24,5, 300 m 1. Klefer 2:13,5, 2. Jurgutis (Kaunas) 2:15,1, 3. Kieauskas (Marijampolė) 2:17,0, 1500 m 1. Jurgutis 4:36,0, 2. Kieauskas 4:43,3, 3. Prancūnas (Kaunas) 4:47,7, i užkūti 1. Kernauskas (Kaunas) 1,80, 2. Leščinskas (Kaunas) 1,60, 3. Supronas (Kaunas) 1,50, i toli 1. Kasiulis (Kaunas) 6,30, 2. Supronas 6,29, 3. Jočys 6,10, trišiuolis 1. Adomaitis (Jurbarkas) 12,40, 2. Supronas 12,00, 3. Paškūnas 11,60, diskas 1. Tamulynas (Kaunas) 38,90, 2. Puzinauskas I (Kaunas) 38,30, 3. Puzinauskas II (Kaunas), ietis 1. Tamulynas 55,30, 2. Adomaitis 55,25,

3. Supronas, rutulis 1. Puzinauskas I 13,46, 2. Adomaitis, 3. Gontis (Rokiškis). Moterų gr. tebuvo diskis ir rutulio varžybos: diskas 1. Gevenaitė (Kaunas) 30,64, 2. Jančytė (Kaunas) 26,72, rutulis 1. Jančytė 9,21.

Suprantama, šios rungtynėse užfiksuočios pasekmės nieku būdu nevaldoja tikrojo, kad ir dabartinio Lietuvos lengvatletų pajėgumo. Mat, pirmenybės dalyvavo tik nedidelis skaičius lengvatletų, kuriu eiles pratinė pro kraštą persirūpinti kare velkamų bangų. Reikia tikėtis, jog lengvatletų ellės vėl atkurs, sustiprės ir susilaiksmė įviliandžiu pasekmui, įmanomu lėjus į tinkamas sportinio gyvenimo vietas.

Vakar buvo toliau vydomas rudesių lauko teniso turnyras. Buvo sužaistas vyrių dvejetų baigminis susitikimas. Žaldė Remeikis, Viršulis — Anilionis, Saldaitis. Anilionis, Saldaitis laimėjo matčą 3:6, 1:6, 6:2, 7:5, 6:1.

Ta naktį visam mieste siuto čekistai, ir ryta prie rampos stovėjo keiliausėm prekių vagonų, prigrūstę žmonių. Pavasario aušra pragaicių medžiokle atrado pačiam įkarystę: tebeurėjė gatvėmis sunkvėdžiam ir autobusai, tebeisvaištė lengvosios mašinos, prigrūstos valkų ir suaugusiuju, lydimos ginkluotų karievių ir milicininkų.

Girdenis nuskubėjo prie suimtuju esančio ir, pirmiai pasitaikius į čekstą, prėjės, tarė:

— Aš atėjau pasiduoti... Paleiskite vankus ir žmoną: jie visiškai nekalbi. Jeigu reikia, mane viena išvėžkite.

— Ko jis nori? — čekistas kreipėsi į netoliškes stovintį milicininką. — Aš nieko nesuprantu.

Milicininkas ironiškai nusišypsojo ir patampė ant pėdvo dėžą:

— Sudūrėsi jo nor... Atėjō pasiduoti. Grūsk į vagoną. Asmenybę paskum įšaiksim. Pas mane jau pilna — varyk į savajį.

Čekistas prisimerkė, šuniškai apsilaisė ir priėjės atstumė vagono duris.

— Elk idūn! — Jis ranka pikta mostelėjo.

— Bet aš atėjau pasiaškinti, — Girdeniu iš siaubo plaukai pašūro.

— Atėjau pasakyti, kad vaikai ir žmona nekalbi. Jeigu juos paleis, aš galu cūti.

— Elk, elk!... Grelčiau eik!... — uniformuotasis suraukė kaktą ir aklinis pagrūmojo.

Girdenis buvo ka besakas, bet čekistas suauvo buožė rezė tarpumentin, ir Andrius paklopstomis pas suimtuosius išvijo. Tada susielegė galėjosi, prekinio vagono durys užsidarė.

O priemiestyje, N. gatvėje, liko vienė ir tuščių namai.

atliuptas tris sienos lentas, išlinęs peršoko tvora ir, pastatų šešeliuose slapsytamasis, į laukus nurodė. Jam rodėsi, kad iš paskos vejas, todėl bėgo kaip spingiamas, nė atgal pažiūrėti neustodamas.

Buvo šiltai, rami naktis. Nuo Nemuvo vagos sidabristės ūkanas, krūmuose užbavo laktingala, dangaus skliautai mrgėjo žvaigždėmis. Žvaigždės alšios ir didelės, tiltai į Saulėlydžių pusę varšų ruožuose aptipusios. Girdenis, prie medžių prisigaude, žvalgė ir klausėsi. Laukuose buvo tylu, o miesto gatvėse urzės sunkežimai, stoties rajone užbavo garvežiai. Andrius žūrėjo namų pusen ir gilių, visa kūrtinė kvėpav. Jo veidai degė, o širdis mušė, kaip kalvio plautkės. „Vadinasi vėsas balta. — Jis liūdnai galvoja.

— Atvažiavo išskoti. Jei ne šiandien, tai rytoj sumis... O gal bėgti? Žmona su vaikais išsiusti pas giminęs, pačiam spausti per sieną. — Nuo šios minties jam truputį lengviau pasidėrė.

Girdenis, prie medžių prisigaude, žvalgė ir klausėsi. Tylu, ramu aplinkui. Ilas pusės užėjės, pažiūrėjo į gatvę — ir ten nieko nebėra. Dar valandėlė lūkerėjės, Andrius perlipo tvera į pirštų galas nucipeno prie durų. Girdenė prieangyje atsillępė siu...

— „Reikia palaukti: gal karta tebedaro“.

Gera pusvalandžių palindėjės, jis vėl išsijudino pirmyn. Pasiekė sklyptorvę ir pro lentutes išvalgė kiemą. Tylu, ramu aplinkui. Ilas pusės užėjės, pažiūrėjo į gatvę — ir ten nieko nebėra. Dar valandėlė lūkerėjės, Andrius perlipo tvera į pirštų galas nucipeno prie durų. Girdenė prieangyje atsillępė siu...

Vila pusnakti Girdenis kankino. Kai ašuo birželio rytas įrnu laukus pasipylė Saulės spinuliai, jis apsprindė: „Elaus ir pasiduosis... Gal gražiaus vaikus ir žmona. Geriau tegul mane vieną kalėjimą deda. Elk...

O priemiestyje, N. gatvėje, liko vienė ir tuščių namai.

KRONIKA

GYVENTOJU JUDÉJIMUI REGISTRUOTI LAPELIAMS NUSTATYTA NUJA KAINA

Vidaus Reikalų Vadyba, susitarusi su Administracine Kontrole, gyventojų judėjimui registruoti lapeliams nuo š. m. spaliu 1 d. nustatė tokia kaina:

1. Asmens ir svečio įregistruavimo lapeliui 5 pfenig.

2. Asmens ir svečio įregistruavimo lapeliui 3 pfenig.

3. Adresu užklausimui lapeliui asmenims, gyventoja provincijoje, 5 pfenig, plius pašto išlaidos,

ir 4. Adresu užklausimui lapeliui vėtoje (adresu biure) 5 pfenig.

PRADEDAMAS CUKRINIŲ RUNKELIŲ SUPIRKINĖJIMAS

Vienas pirmiausiai Lietuvoje pastatyti cukraus fabriku, Marijampolė, jau visiškai pasirengę naujam cukraus gamybos sezonomi ir š. m. spaliu mén. 1 d. Vilkiškių geležinkelio stotyje pradeda cukriniai runkeliai supirkinėjima. Greitai cukriniai runkeliai supirkimo punktais pradės veikti ir kitose vietose. (v.)

PRADĘTAS GRŪDŲ IR BULVIŲ SUPIRKIMAS

Šiuo metu „Lietūkis“ yra pradėjės nustatyti kainomis grūdų, bulvių bei pašarų supirkimą. Iš viso dabar įvairios Lietuvos vietose veikia 93 supirkimo punktai. Grūdų bei bulvių pristatymas į supirkimo punktus greitu laiku žymiai padidės, nes dabar kaip tik ūkininkai baigia kultūravus. (v.)

Kauno Teatras

Antradienį, rugės 30 d., DIREKTORIUS FLAKSMANAS Otto Ernsto 3 v. pjesė Bilietai nuo 1-6 Rb.

Trečadienį, spaliu 1 d., TRAVIATA Verdi 4 v. opera Bilietai nuo 3-15 Rb.

Penktadienį, spaliu 3 d., MADAME BUTTERFLY Puccini 3 v. opera Bilietai nuo 2-12 Rb.

Šeštadienį, spaliu 4 d., COPPELIA Delibio 3 v. baletas Bilietai nuo 2-10 Rb.

Sekmadienį, spaliu 5 d., 13 val. TARTUFAS Moljerio 5 v. komedija Bilietai nuo 1-6 Rb.

Sekmadienį, spaliu 5 d., vakare FAUSTAS Gounod 8 pav. opera K. Petruskui dalyvaujančios Bilietai nuo 3-15 Rb.

Spektaklių pradžia 18.30 val. Bilietai parduodami nuo 10 iki 12 ir nuo 16 iki 19 val.; šventadieniais — nuo 12 iki 14 ir nuo 16 iki 19 val.

KAUNO JAUNIMO TEATRAS

Šeštadienį, spaliu mén. 4 d., 15.30 val. 12 BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIU

S. Čurliūnienės 4 pav. pasaka.

Sekmadienį, spaliu mén. 5 d., 15 val. 12 BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIU

S. Čurliūnienės 4 pav. pasaka.

Bilietai nuo 0,5 iki 4 rublių parduodami teatro kasoje (Laisvės al. 23) nuo 10 iki 15 ir nuo 17 iki 19 val.

Gerb. Filatelistų dėmesiui

KRISTINA GRINIENĖ

š. m. X. 1. atnaujina PAŠTO ŽENKLŲ PREKYBA Kaune, Mickevičiaus g. 21, tel. 24747.

1438(1)

VOKIECIŲ STATYBOS DARBAMS reikalingi darbininkai su savo IRANKIAIS. Mokama nustatyti normomis. markomis. Kreiptis į statybos kontora BAU - UNION per Kauno Darbo įstaiga, Uosto kranto g. Nr. 6 arba tiesiog į darbovietės kontora, Liepu g. 4a (prie aerodromo).

„LIETŪKIS“ PADEDA PLATINTI LAIKRĀCİUS

„Lietūkis“, ivertindamas spaudos reikšmę bei svarbą, kad spauda kuo greičiau pasiekti tolimesnius provincijos kampus, miejai talkininkauja spaudos platintinė darbe. Išvyksta iš Kauno į provinciją „Lietūkis“ sunkvežimių kartu palma ir laikraščius. Atvykusieji iš provincijos „Lietūkis“ skyrių ar kooperatyvų sunkvežimių bei mašinos taip pat aprūpiami spaudos bagužus. Tuo būdu tolimesniuose provincijos užkampiuose spauda greičiau gaunama. „Lietūkis“ daugiausia platina ūkininkų spauda.

(v.)

RAGINAMA DAUGIAU STEIGTI KONTROLIUOJAMU PAUKŠTYNU

Gerinant mūsų krašte paukščių rūšis, kontroliuojami veislinių paukščių ūkininkai yra atlikę labai didelį darbą. Pav., ankstyvesniai metais vien vištų kiaušinių iš kontroliuojamų paukščių ūkių kasmet būdavo išplatinti 350.000, o Panevėžio viščiuolių perykla per perinimo sezoną nupirkdave apie 250.000 veislinių kiaušinių. Dėl nepalankių paskutiniuojančių ūkių ūkininkavimo sąlygų daugelyje kontroliuojamų paukščių dėlsumo kontrolė nutrūko, o kai kur paukščių ūkių likvidavosi. Dabar, turint prieš akis ateinančią metų paukščių perinimo sezoną, be to, kad seni paukščiai būtų laiku pakeisti geros veislės jaunikliais ir mūsų paukštininkystė nuolat plėstysi, — susiūpinti atgalinti anksčiau veislinių kontroliuojamų paukščių ūkius ir kiek galima daugiau išteigtis naujų ūkininkui, norintiems savo ūkyje turėti veislinių kontroliuojamų paukščių, pakanka turėti vienos grynos veislės (leghornų arba rod Islandy) 50 vištų, su atitinkamu skaičiumi gaidžiu ir kreipiantis į apskrities agronomą ar gyvulininkystės instruktorių. Kontroliuojamų paukščių savininkams teikiamos įvairios pašalpos. (t.)

ŠIAULIŲ APYGARDOS KOMISARAS P. GEWECKE LANKESİTELŠIUOSE

Zemaičių Žemės ūro, kad prieš ketvirtą dieną į Telšius buvo atvykę Šiaulių Apyg. Komisaras p. Gewecke, kuris dalyvavo Telšių apskr. miestų burmistro ir valsčių viršininkų suvažiavime. Strime susirinkime p. Komisaras pasakė kalba, kuriuoje pabrėžė, kad vokiečių civilinės valdžios organai nori nuoširdaus ir glaudaus bendradarbiavimo su lietuvių pajėgumais ir iš viso su Lietuviu. Vokiečių civilinė administracija gerbia lietuvių tautą, lietuvių papročius ir garantuoja tikėjimo ir sažinės laisvę. Valdžios vyr. uždavinys yra garantuoti krašto saugumą, ramy darbą ir atstatytį kraštą ūkių. Kalbėdamas apie Lietuvos atėjį, p. Komisaras pabrėžė, kad Führeris yra numatas Lietuvai prideināg garbingą vietą Naujos Europos santvaroje.

Po p. Komisaro kalbos visiško ūkininkavimo dviasei aptarti įvairūs ūkiniai ir administraciniai klausimai.

NAIKINAMAS KAUNO AŽUOLYNAS

Seniau Kauno miesto savivaldybės veikėjai mėgėdavo pasigirti Kauno ažuolynu, kad jis esas tokis puikus, koks neturis joks Europos miestas. Buvusi ažuolyno priežiūra belševiku okupacijos metais visai suliro ir po to jos nebesimėtė atstatant. Tuo tarpu ažuolynui būtu labai reikialinga priežiūra, nes ten yra ne tik sauvalės, bet ir barbarizmo veiksmy, kuriai ažuolynas yra gamtos puošmena ir piktinama gausius ažuolyno lankytoujus. Šiuo laiku ažuolyno eina dižiausias masto gilius „küllimus“. Daugybė įvairaus amžiaus iš kažkur susirinkusi „akrobotų“ pagalbais, vėžais, ugniagesių kabliais tvaja ažuolyno šakas ir krečiai dar žalias giles. Be šių frankų gilės krėčiai jei naudojo ir atsiktininkus daiktus: piltaglius, akmens, pagalaikštis, kuriuose mėto į ažuelų šakas. Gilės krinės ne tik su numuštais lapais, bet ir su storomis šakomis. Po kai kuriai ažuolai lieka daugybė primušta šakų.

Dažnas praeivis, pamates tokiai sauvale, pečials patraukia ir nustebes klausia — „Ar kas nors rūpinasi ažuolynu, tuo visuomenės turtu?“

Gyvi ir sveiki mūsų kariai

Savisaugos Dalių Stabas Vilniuje praėja, jog šie buvusio lietuviško korpuso karininkai, puskarininkai ir eiliniai, aplie kuriuos ligi šiol jokių žinių neturėta, tikrai yra sveiki ir gyvi:

1) majoras Brusokas Jurgis (buvo skelbtas, kai žuvės), 2) kpt. Augustauskas Vytautas, 3) kpt. Griskevičius, 4) ltn. Vaitkevičius Edmundas, 5) ltn. Vaitkevičius Bronius, 6) ltn. Gasiliunas, 7) jaun. ltn. Cviličas, 8) viršila Siniakovas Jonas, 9) virš. Plevkas, 10) virš. Filippavičius, 11) virš. Uloza, 12) virš. Venčikinas, 13) virš. Guiga, 14) virš. Lebedinskis, 15) psk. Bernotas, 16) psk. Skirkas, 17) psk. Levickas, 18) psk. Zavadskas, 19) psk. Simonavičius Juozas, 20) psk. Petrauskas, 21) jaun. psk. Kachnevičius Nikodemas, 22) jaun. psk. Gavėnas Vladas, 23) jaun. psk. Krakauskas Bronius, 24) eil. Staškūnas, 25) eil. Zavila Juozas, 26) eil. Kelmelis ir 27) eil. Cibulskis.

Smulkiai apie šiuos karius galima žinoti Savisaugos Dalių Štabe, Vilniuje, Jėzuitų g. Nr. 3. Po vienos kitos savai-

tės, kaip teko patirti, dar bus žinoti apie 150 buv. lietuviško korpuso karių pavarde, kuriai likimas ligi šiol išgyvė.

GIMIMAI — MIRIMAI KAUNE

Kol neparuostas ir nešeistas naujas Metrikacijos ir civilinių jungtinių įstatymas, šiuo laiku vadovaujami tarybiniai laikų išleista įstatymu. Kaune iki šio laiko nuo bolševiku išvėjimo Metrikacijos įstaigoje įregistruota 260 jungtinių, 891 gimimas. Per tą patį laiką mirimų įregistruota 214. Šie skaicių gali būti kiek nepilni, nes yra atskirtinių, kad mirimai, o retenių atsižirkimai ir įstaigų aktai, neregistravojami metrikacijos punkte. Visuomenė, matyt, paankamai nežino, kad sudaryti pas dinininkus aktai neturi juridinių galios. I ši reikala bėstuokla, o tarp pat mirimų ir gimimų atveju šios atkrepti dėmesį. (v.)

Visiems vaistinių, urmo vaistų sandėlių, chemijos-farmacijos laboratorijų vedėjams, savyinkams ir savivaldybėms

Pagal Pono Generalinio Komisaro Kaune š. m. IX. 27 d. rašta, Pono Reichskomissaro potvarkui nustatyta:

1. Visiems vaistams, tvarslavačių ir indėnų veikiančiose buv. Tarybinės kainos vaistinėse pakeliamos 200% nuo spalų mén. 1 d. š. m.

Visi nejtrauktai į Tarybinę vaistų takso medikamentai ir takso labrum, skaitomi sulig buv. Lietuvos 1939 m. laidos vaistų takso, pridant 100%.

2. Urmo vaistų sandėlių prie veikiančių pramoninių kainų visoms prekėms prideda 150%, išskyrus: allejas, eterinas, allejas, vaseolina, lengvuoju skysti, technikaus chemikalus ir chirurginius instrumentus, kuriems prideda 200%.

3. Visos buv. Sveikatos Ministerijos denacionalizuotos vaistinės, vais-

tu sandėlių ir chem.-farm. laboratorijos, talpoje ir savivaldybių vienos vaistinės nuo šios dienos skaitomas iki atskiro parėdymo nacionalizuoti, pereinama Vyr. Farmacijos Valdybos valdžiom ir prisilaikome tos Valdybos nustatytos atsižirkymo tvarkos. Nationalizuojamų vaistinių ir įmonių tvarkymas pavedamas dabartiniams įmeny vedydamos.

Dr. B. MATULIONIS,
Sveikatos Reikalų Valdytojas

PADIDĖS PIENO KONTROLĖS RATELIŲ TINKLAS

Iki šio pienininkystės reikala pas mus buvo neblogai tvarkomi. Prisišaltant prie naujojo gyvenimo, tenka visa tai dar geriau modernizuoti, plėsti. Vienas iš svarbiausių šio momentu uždavinys yra susirūpinimas galvijo veislės pagerinimu, nes dar daugelyje ūkių laikomas nepieningos karvės arba geresnės kergiamos su žemos produkcijos buillais. Be to, gyvullui pieno kontrolės ratelių skalčius yra labai mažas ir apima nedidelį plotą. Žemės Ūkio Rūmai, ir čia noredami padaryti persilaužimą, šiuo metu praveda darbo neturinčių kontrolininkų registraciją, ir netrukus pieno kontrolės ratelių tinklą, kiek leis salygos, praplės. (t.)

KAUNO TEATRAS

Šiandien, rugėjo 30 d., važinama 3 v. pjesė „Direktorius Flaksmanas“ (Aukštotojai). Rytoj, su K. Petruskų opera „Traviata“. Dalyvauja: Kardlienė, Kalvalytė, Orantas, Puškinius. A. Sodeika, St. Sodeika.

PR. STASIUKONIO GIMINĖMS

Rugsėjo 26 d. Kauno R. Katalikų kapinėse rastas Stasiukonio Prano, s. Adamo, g. m. 1918 m. lavonas.

Giminės ar pažystamejai lavoną galėti atsiimti iš Teismo ir Social. Medicinos Instituto, Mickevičiaus g. Nr. 6. Mirties liudijimas ir kiti dokumentai bei daiktai yra Kauno m. polic. 3-čioju nuovadoj.

RADIO PROGRAMA

TREČIA DIENIS, X. 1

6.00 Malda, dienos mintys, Rytinis koncertas (pl.); 6.40 Mankšta. Vadovauja K. Marijonišienė; 7.00 Zinių vokiečių k.; 7.15 Zinių, pranešimai, dienos programma; 7.45 Koncertas (pl.); 8.15 — 9.15 pertrauka; 9.15 Zinių; 9.30 Koncertas (pl.); 10.10 Mokslas (varenybės); 10.30 Koncertas (pl.); 11.30 R. Mironas: Sanskritas ir lietuvių kalba; 11.50 Tarpienė muzika; 12.00 Varpu muzika iš Karo muziejaus. Zinių, tolimeinė dienos programma; 12.20 Tarpienė muzika; 12.30 Zinių vokiečių k.; 12.45 Vidudienio koncertas (transl. iš Vokietijos); 14.00 Zinių vokiečių k.; 14.15 Popietinis koncertas (transl. iš Vokietijos); 15.00 Zinių vokiečių k.; Po ju — pertraukos iki 16.00 val.; 16.00 Garsus paradas; 17.00 Zinių vokiečių k.; 17.15 Zinių, laikrosės užnaujinės, pranešimai; 17.45 St. Būdavas: Mellé savo namams; 18.00 Cezario Francko simfonija d-moll; 18.30 Iš laiko ivykių, pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių k.; Po ju — pertraukos iki 18.45 val.; 19.00 Šiaurės vokiečių k.; 19.30 Šiaurės vokiečių k.; 20.00 P. M. Tadevos vokiečių k.; 20.30 Vokiškių lietuviams; 21.00 P. M. Tadevos vokiečių k.; 21.30 Vokiškių lietuviams; 22.00 Žiņos vokiečių k.; 22.30 Žiņos vokiečių k.; 23.00 Programos pabaiga.

Šokų muzika; 23.00 Programos pabaiga.

Smulkūs skel

Bolševikų karo balansas nebe-sueina

Pastaraisiais laikais vokiečių karo vadovybės ir bendrieji pranešimai nukreipė viešosios nuomonės dėmesį į pietų frontą. Trejetos mėnesių karo išvakarėse jau buvo gauta žinių apie Budionyje kariuomenės žlugimą. Dabar tos žinių pasitvirtinė didžiausiu karo istorijoje pavyzdžiu, kur daugiau negu pusę milijono kareiviu palima iš nelaisvė, o bendrai su nukautais Tarybų kariuomenė bus netekusie apie vieną milijoną vyru. Kario istorikai jau dabar apkrikštijo Kievo mūšių pietų fronto „Cannae“ vardu, pagal tą pavyzdi, kuris īvyko 216 m. prieš Kristu, kaip Hannibalas sumušė romėnų kariuomene, šitokiu pat būdu supindamas jų sunaikindamas.

Tačiau tokio laimėjimo aktyvai- doje norisi padaryti tam tikru iš- vadu Tarybų Sajungos ir jos ka- ro pajėgos atžvilgiu. Iki šio ka- ro pradžios Tarybų Sajungoje bu- vo gana dažnai mėgstama, kaip sakoma, suvesti balansus. Pagal tokių balansų pranešimus nuolat tekdavo išgirsti, kaip nepaprastai Tarybų Sajunga stiprėja. Labai dažnai buvo vartojamas vienas i- tas pats propagandinis sakiny, kuris kartojo, kad pernai tiek %% laimėta, o šiemet jau štieki, t. y., daugiau. Be abejio, visi laimėjimo %% buvo nedideli, kurie šalis plotais ir ištekliais nieko nereiškė, tačiau prouagandos bu- vo daromos savo išvados. Akyiam statistikui skelbiams laimėjimal buvo aiškus irodymas, kad Tary- bu Sajungos santvarka ir bendras ūkis yra nepraeigūs, tačiau niekas negalėjo tai konkretiai irodyti. Reikėjo lauki laiko, kol tai pa- vyks. Dabar tas laikas yra atėjęs.

Tarybų Sajungai, be jokių dide- lių ceremonijų okupavus Baltijos valstybes – Lietuvą, Latviją ir Estiją, buvo skelbiama, kad Tarybų Sajunga išvadavo tas valstybes iš visokios negerovės. Bolše- viku propaganda skelbė, koks menkas buvo Baltijos valstybių ūkis, kokia nesociali tu valstybių santvarka, norė gerai žinome, kad tu valstybių gerovę prašoko bet kuria. Tarybų Sajungos gerovę. Didžiai turėjo stebėtis Raudono- sios Armijos dalinių kariai, kad čia visko yra. Taip pat stebėjosi ir pirkosi visokiu reikmenu bei produkto ir karių žmonos. Paga- liu, baigę tarnybą kariai galėjo apsišūti ir vykti atgal. Betgi žino- me, kad daugelis nenorėjo iš Lie- tuvos vykti. Neklausiamė kodėl, nedai gerai suprantama.

Tačiau idomiausia yra tai, kad netrukus po invazijos į Baltijos valstybes Molotovas susirūpino Besarabijos klausimui ir, kaip ži- nome, tada tą klausimą palankiai sau išsprendė. Tai asociacijos bū- du primena Kievo mūšis, nes Pie- tuose yra ir Besarabija. Molotovo sprendimas tada buvo motyvuotas gana išdidžiai žodžiai. Notoje buvo skelbiama, kad Besarabija yra užimama, nes Tarybų Sajunga visados Besarabijos klausimą gink- cijo ir laikė atviru. Tačiau pats svarbiausias ir efektingiausias sprendimas buvo tas, kad Tarybų Sajunga daro visa tai dabar, kada jo karinė negalia esanti praejusi.

Tačiau iš šiu dienų reiškiniu aik- kėja visai kas kita. Tarybų Sajungos karo negalia nebuvo ne tik praejusi, bet nebuvo ne išgyvenu- si savo krisės. Molotovo pareiški- mas buvo tuščias pasivrimas. Tiesa, jis nebuvo tuščias prieš tai- kias Baltijos respublikas, nes dviem šimtams milijonu prieš keletą milijonu visados lengva būti dideliai kareivystė. Betgi visai kitaip dalykai pakrypta, kur tenka susidurti nors ir ne su tokiu skaičiumi galingu prieš, bet už- at galingu savo karo metu ir or- ganizacija.

Todėl visi pastarieji karo rei- kiniai parodo Tarybų Sajungos santvarkos antrają pusę, kuri pa- saului skelbė, kad viskas naujas ir greitai sutvarkoma. Kad pasau- lis perkuriamas ir atstatomas, ta- čiau su viena juokinga pastaba, kuri ypač dabar išryškėja, bū- tent – nemokant kam reikia kurti. Pasirodo, kad pasauli ve- kia toji senovės graikų pareikštā

Visi neįsiregistravę kauniečiai turi įsiregistruoti

Bolševikai savo siautėjimo metu, be kitų savo „patobulinimų“ įėmė glaudinti gyventojus, sugrūsdami viena butą po keteta šeimų. O erdvias patalpas pasiliuso sau ir „katiušom“ gyventi. Jų rezūmė sugriuvus, gyventojai pradėjo ieškoti tinkamessiu gyvenimui patalpų.

Dėl kilojimosi, gyventojai net nerėjėjo laiko, o daugumas net užsi- mīrė naujose patalpese įsiregistruo- ti. Išvykusius gi – įsiregistroti.

Kad iš karto nebūtu perdidelio su- sigrūdimo ir, kad dėl to žmonės ne- gaišintų brangaus laiko, gyventojų registracija pradėta vykdyti tik nuo 1941 m. rugsėjo 23 d. ir paskirstytas registravimas nuovadomis.

Senamiestyje – 1 nuovados gyven- tojus registravo Palangos g. Nr. 1, 2 nuovados gyventojus – Seimo g. Nr. 8 – Šv. Zitos salėje š. m. rugsė- jo 23–29 d.

Miesto centre – 3 nuovados gy- ventojai registruojami Laisvės al. Nr. 21, Adresų biuro ir 3-čios polici- jos nuovados pataipose rugpjūčio 30 ir spalio 1 ir 2 d.

Kadangi šiuose rajoneose daugiau- sių vyko gyventojų kilojimasis ir, be to, šie kvartalių tarsičiausiai yra apgyventi, todėl registravimui pa- skirtas didesnis pareigūnų skaičius.

4 nuovados – Šančių ir 5 nuov. – Žal. Kalno ir 8 nuov. A. Panemunes gyventojai bus registruojami vienu iš tuo pačiu metu, būtent, spalio mėn. 3, 4 ir 5 d. Registracija bus vykdoma nuo 11 iki 19 val. Kur reikės nešti namų knygas ir lapelis, prie policejos nuovadu būstinių iškabinti atitin- kami skelbimai.

Toks laikas paskiriamas todėl, kad gyventojų daugumas išeina rytais i- darba, o likusieji šeimos narai taip pat anksti negali atvykti registruo-

ti, kadangi anksti einą nuapirkinti maistą produktą arba dirbandai še- mai gamina maistą. Todėl registracija nutapsama net iki vėlyvo vakaro, kad visiems besiregistruojantiems būtų patogu atlikti registracijos pa- reigas ir, kad negalėtų teisintis „ne- turėjimu laiko“.

Ašmuo po 17 m. amž. turi regis- triuoti atskirai nuo šeimos. Kad gal- ėtų registruoti, turi išgauti pasus asmenis dokumentus duodančioje įstaigoje.

Be asmenis dokumentų negali būti registruojami.

Kam yra patogu, registracijos la- pelius gali netarpiai nešti su namų knygą i Adresų Biura, Laisvės al. Nr. 21, 2 aukšt.

Ateityje, Adresų Biuras netarpiai registruos 1, 2 ir 3 nuov. gyventojus.

Kitų nuovadoms suregistravime lai- kas bus paskelbtas vėliau. Bet gy- ventojai per tą laiką gali išsigyti as- menis įsiregistravimo ir įsiregistravimo lapeilių ir viską sutvarkyti lape- liuose bei namų knygose.

Jau kelinti metai Vilniuje ir Kan- ne įvykdavo tam tikru nesklandumu su gyventoju aprūpinimu kuru. Da- bar tam bus padarytas galas. Lanks- testiniam Vilniaus ir Kauno miesto gyventojų aprūpinimui malkomis Žem- mės ūkio vadyba nuo š. m. spalio 1 d. šiuose miestose stengia atskira įstaiga – „Malkų Tarnyba“, kuri yra tiesiesiagėlių mišku departamento eksploatacijos direkcijos žinioje. Vilnius mišku urėdija miesto gyventojų malkomis aptarnavimo reikalus ir visus įrengimus perduoda Vilnius malkų tarnybai. Buv. medžio apdirbi- bimo treste žaliavos tiekime kontora su visu turtu į Jungiamą i Vilnius malkų tarnyba. Panemunes mišku urėdija Kauno miesto malkomis ap- tarnavimo reikalus ir visus įrengimus perduoda Kauno malkų tarnybai.

Sia proga pažymima, kad be reikalo kai kas būkštua dėl tariamo ku- ro stakos. Malkų yra pakankamai ir sausai. Ju vis didesni transportai baidokais ir kitomis susisiekimo priemonėmis gabename ir gyventojai bus pilnai aprūpti. Suprantama, jog įmanomas normalus gyventojų aprūpi- mės tada, kai gyventojai prašo reikalingą kiekį artimiausiam laikui, bet ne visam sezonui. Neapsunkinanči būtinio gyventojų aprūpinimui kuru, gyventojai gaus visę laiką malkų tam tikromis normomis.

Jei Anglija nelaimės Atlanto mū- šio, tai ji nieko nelaimės

NEW YORKAS. Laikraštis „New York Times“ viename savo ižangi- nome straipsnyje konstatoja, kad Atlanto mūšis yra kritiškiausias iš viso karo meto. Laikraštis pabrėžia, kad Vokietija pasibaisėtinomis masėmis yra nuskandinusi laivų ir kad dėl Atlanto mūšio pabaigos nieko negalima žinoti. Milijonai Jungtinės Valstybės Anglijoje pa- gamintų reikmenų būsių nenaudin- gi, jei jie negalės būti nugabentai. Todėl Jungtinės Valstybės greta išvainių karo reikmenų gamybos tu- rinčios vykdyti ir laivų statybą. Jeigu Anglija, Jungtinės Valstybės padedama, nelaimės Atlanto mūšio, tai, kaip pabrėžia laikraštis baig- damas, ji apskritai nieko nelaimės.

AMSTERDAMAS. Anglijos radijas pranešė, kad Didžiosios Brita- nijos ambasadorius Japonijoje ga- vo trių mėnesių atostogą. Šias atostogas jis praleis Jungtinėse Valstybėse.

SVEICARAI BUVO PRIVERSTI
SAUDYTĮ Į ANGLU
LEKTUVUS

BERNAS. Sveicarijos kariuome- nės šstabas praneša: Naktį iš rugsė- jo 28 i 29 dieną tam tikras anglių lektuvų skaičius perskrido Sveicarijos sritį į rytus nuo Bazilio-Sankt Gotthardo. Tai buvė bombonešiai, kurie puolė tikslus viršutinėje Italijoje. Ir atgal lektuvai grįžo per Sveicariją. Ivaoriuose vietose buvo paskelbtas orinis pavojus. Zeniti- nės patrankos buvo pradėjusios veikti.

KALNU MERGINA

Kalnai ir Jūra – du didieji velk- niai, ryškiai atsiliepia žmogaus tipo suformavime. Kalnai sukrečia savo didingumu, plečia jausmus, juos laudrija ir svaido vėtrumis. Lygumai kurmiui sunku suprasti nepažabotus kalniečių polėlius, suprasti patį žmogų, kurio nevaržo kliūtį, kurio širdis nesukaustyta kulkui kašdieniškumo miglos lanku. Stebimės kalnu gyven- toju aistra, dažnai išsilukštenusia pa- čiu nelauk tuoju būdu ir, gal būt, kru- vina forma.

Panašiai ir kalnu merginos pramintos Geierwally, širdis. Tokia širdis, kuri nėra būdu nepripažinta vergovės, pati apsprendžia savo didžių gyvenimo keliai ir, nepabūgdama nė nuostabą kellančią žygį, drasai kimba į tiks- la.

Heidemarie Hatheyer, sukurusi spalvingą, ryškų ir iškinanti kalnu merginos tipą, pagauja dėmesį jau pirmame filmo vaizde. Turtinė ūkininko duktė, nepaisydama pavojaus, nusileidžia į tarpekį ir, gindamasi nuo plėšrūno pėslio, pasiima jo val- ką. Merginos vardas Wally, o po šio išvainikiai ūkininkas prikėlė jai pėslio varda, ir mergina išprasta vadinti Geierwally. Jos tolesnė meilės išvainių karo reikmenų gamybos tu- rinčios vykdyti ir laivų statybą. Jeigu Anglija, Jungtinės Valstybės padedama, nelaimės Atlanto mūšio, tai, kaip pabrėžia laikraštis baig- damas, ji apskritai nieko nelaimės.

K. Cerkeliūnas

Der Stadtkommissar Oeffentliche Bekanntmachung Nr. 31

ÜBER DIE ERRICHTUNG EINER „FAHRBEREITSCHAFT DER STADT KAUNEN“.

Zur Sicherstellung einer reibungs- losen Beförderung aller lebenswichtigen Güter wird mit Wirkung vom 1. Oktober 1941 die „Fahrberbereitschaft der Stadt Kauen“ gebildet.

Dazu werden nachfolgende Bestim- mungen erlassen:

1. Sämtliche Lastkraftwagen und Pferdefuhrwerke der Industrie, des Fuhrwesens und der Spedition werden in der „Fahrberbereitschaft der Stadt Kauen“ vereinigt. Die noch nicht erfassten Fuhr- und Speditionsbetriebe haben sämtliche in ihrem Besitz befindlichen Fahrzeuge jeder Art unverzüglich bei der Fahrberbereitschaft anzumelden.

2. Fahrzeuge aller Art, mit Ausnahme von Personenkraftwagen, können zur Beförderung lebens- wichtiger Güter angefordert werden

jeden Werktag bis 12 Uhr für den darauffolgenden Tag, schriftlich, mündlich oder fernmündlich bei der Fahrberbereitschaft.

3. Allen Industrie-, Handels- und Gewerbeunternehmungen, ferner allen Einzelpersonen wird hiermit unterstellt, Fahrzeuge jeder Art ohne Genehmigung der Fahrberbereitschaft in Dienst zu stellen oder zu benutzen.

4. Mit Wirkung vom 1. Oktober 1941 wird der Fahrberbereitschaft die Zuteilung von Treibstoff an die zuge- lassenen PKW übertragen.

5. Die Verwaltung der Fahrberbereitschaft der Stadt Kauen befindet sich in der Laisvės Allee 20, Fernruf 20570.

Der Stadtkommissar:
ges. CRAMER
SA - Oberfährer.

Kauen, den 27. September 1941.

Die Preise für die Beförderung von Personen auf den Drahtseilbahnen der Stadt Kauen werden mit Wirkung vom 1. Oktober 1941 festgesetzt wie folgt:

Für die Bergfahrt Rubel 0,20 pro Person,

Für die Talfahrt Rubel 0,10 pro Person.

Kinder und Schüler zahlen die

gleichen Preise wie die erwachsenen Personen.

Wehrmacht und Polizei, einschließlich der litauischen Hilfspolizei zahlen, soweit sie Uniform tragen, halbe Preise.

Der Stadtkommissar:
ges. CRAMER
SA - Oberfährer.

Kauen, den 27. September 1941.

Die Dienststellen des Stadtkommissars sind ab 1. Oktober 1941 unter folgender Rufnummer zu erreichen:

„Stadtkommissar in Kauen“
Sammelnummer 23111
der Stadtkommissar 28783
(alle Abteilungen sind unter der Sam-

melnummer zu erreichen).

Ferner unter:
„Stadtverwaltung Kauen“
Sammelnummer 23111
Der Stadtkommissar

Kauen, den 30.9.41.

formulė „ho bios brachys, be de technne makre“, t. y., gyvenimas trumpas, menas ilgas. Net paties Stalino apyskaitose yra pareikšta, kad reikia laiko, labai daug lai- kui. Jei taip, tai kam tos aukos, sueina.

skeiaudos, neteisybė, okupacija ir kiti santvarkos atributai? Dabar visa tai nebepateisina į mė- giamo balanso atžvilgiu, nes bol- ševiku karo balansas tikrai nebe-

Kauno Miesto Komisaro Skelbimas Nr. 31

DĒL „KAUNO MIESTO TRANSPORTO BAZĖS“ ISTEIGIMO

Patikrinti sklandžiam gabenumui visų gyvybinės svarbos prekių nuo 1941 m. spalio 1 d. sudaroma „Kauno Miesto Transporto Bazė“.

Šiuo reikalui leidžiami tokie nuo- statatai:

1. Visi pramonės įmonių, gurguo- lės ir ekspedicijos turimieji autosunk- vežimai ir arkliai, sunkvežimai su- jungiami į „Kauno Miesto Transpor- to Bazę“. Dar neįtrauktos į sąrašus gurguočios ir ekspedicijos įmonės turi nedelsiantis užregistruoti Transporto Bazėje jų turimus visų rūšių vežim- us.

2. Visų r